

Mark is geen Margaret. Helaas.

Posted on 31 oktober 2020 by Eduard Bomhoff

In onze Executive MBA aan de Erasmus Universiteit hadden we drie deelnemers van Unilever. Die vertelden hoe een team van deskundigen vier maanden kreeg om een Unox-soep opnieuw te definiëren. Royaal tijd, maar als de vernieuwde erwtensoep precies de goede formule heeft, kan Unox een miljoen blikken en zakken meer verkopen.

Ondernemingen als Unilever werken zorgvuldig en solide, want de winst komt van een optimaal uitgekiend assortiment. De angst is om een fout te maken zoals met de overhaaste introductie door Coca Cola van New Coke in 1985.

Rutte, van de Unilever-cultuur

Mark Rutte heeft tien jaar gewerkt voor Unilever en moet daar de cultuur hebben geleerd van langzaam, zorgvuldig, geen fouten maken en het marktaandeel beschermen. Hij is nu al tien jaar uitermate succesvol gebleken om het marktaandeel van zijn VVD te beschermen, ook al nam dat 225 dagen in de formatie van 2017.

Maar dit is het jaar waarin de combinatie van langzaam, voorzichtig en geen fouten maken niet werkt omdat langzaam en voorzichtig misschien de grootste fout is. Deze week namen Duitsland en Frankrijk extra maatregelen; Rutte besloot om nog een week af te wachten, hoewel het aantal besmettingen in Nederland hoger is. Hij heeft kennelijk niet de belangrijkste les van maart geleerd dat één week eerder lockdown honderden levens kan sparen.

Boris Johnson, vergeleken met Margaret Thatcher

In een kritische analyse van het beleid in Engeland (nu in een tweede golf, niet zo ernstig als Nederland, maar ook met tientallen doden per dag) vraagt Lord Powell zich af of een andere leider het beter zou doen dan premier Boris Johnson. Powell was de secretaris van Margaret Thatcher, en schrijft dat hij dit jaar haar gevoel mist voor cijfers en haar snelle absorptievermogen van wetenschappelijke inzichten.

Eén voorbeeld: premier Thatcher had geen interesse om te overleggen met de vakbonden en de industrie over de ramzalige inflatie in Engeland bij haar aantreden, maar nam de tijd om een lange brief met vragen te sturen aan president Fritz Leutwiler van de Zwitserse Centrale Bank. Zwitserland (en Duitsland) hadden toen al een aantal jaren ervaring met een beleid dat beter lette op de hoeveelheid geld in omloop als indicator van toekomstige inflatie.

Thatcher ging naar Zwitserland

In de zomer van 1980 ging Thatcher met haar Denis naar Zwitserland om – in het geheim – te leren van Leutwiler en van mijn vriend professor Karl Brunner. Daarna was de inflatie in Engeland onder Thatcher geen probleem meer.

Logisch: in 1980 had Engeland de hoogste inflatie van West Europa en Zwitserland de laagste inflatie (in combinatie met de laagste werkloosheid). En dus stuurde Thatcher eerst die brief met vragen naar Zurich en ging ze als follow-up wandelen in de bergen en leren over monetair beleid.

In 2020 heeft Nederland nu na Tsjechië en België het hoogste aantal positieve tests en bovendien een percentage positieve uitslagen per 100 tests dat drie keer te hoog is en laat zien dat er niets terecht komt van follow-up onderzoek en *contact tracing* (bij snelle contact tracing hoort het aantal positieve uitslagen per 100

geteste contacten beneden de vijf procent te blijven – in Nederland is het deze week 17,9 procent, weer 2,7 procentpunten hoger dan vorige week).

Rutte kijkt niet over de dijken

Premier Rutte is sinds februari alleen nog voor werk naar Brussel gereisd, maar heeft verder niet over de grens gekeken (anders dan in vorige jaren toen hij Amerika en Azië bezocht). Te druk in overleg met het RIVM en de burgemeesters van de veiligheidsregio's. Niemand zal hem verwijten dat hij chaotisch en ongedisciplineerd is zoals Boris Johnson in Engeland. Maar zijn stijl van langzaam en voorzichtig overleg met steeds dezelfde partijen blijkt ongeschikt tegen covid-19.

Kan Rutte nog veranderen voordat nog veel meer Nederlanders sterven? Hij heeft de intelligentie en de discipline maar misschien niet het temperament. Machiavelli was pessimistisch. Hij analyseerde Cesare Borgia in het woelige Italië van de Renaissance:

'Als iemand geduldig en voorzichtig is en die aanpak past bij de omstandigheden van zijn tijd, dan zal hij succes hebben. Maar als de tijden veranderen, gaat alles voor hem verkeerd, want hij heeft zijn stijl niet aangepast. Je komt nooit iemand tegen die wijs genoeg is om zijn karakter te veranderen, deels omdat je niet je temperament kunt veranderen maar ook omdat iemand die met zijn eigen aanpak succesvol is geweest moeilijk kan inzien dat het nodig is om die op te geven. Dus als de tijd aanbreekt voor de voorzichtige man om veel sneller te handelen, kan hij dat niet en gaat ten onder.'

Steeds dezelfde adviseurs

Rutte zei vorige week in de Kamer tegen Lilian Marijnissen: 'Ik denk dat wij, steeds op basis van alle adviezen en onze inzichten, besluiten hebben genomen….ik meen niet dat we te laat waren…'. Hier spreekt iemand die al sinds februari steunt op steeds dezelfde adviseurs van het RIVM en niet in staat is zijn negen jaar succesvolle stijl van langzaam en voorzichtig zoeken naar consensus nu in het tiende jaar te vervangen door de snelheid en de beslistheid waarmee het virus is aangepakt in andere landen.

Mark is geen Margaret. De prijs die Nederland daarvoor betaalt wordt per dag hoger.